

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דרך השלילה (ויה נגטיבה) בהגות הפילוסופית והקבלית בימי הביניים - 14983

תאריך עדכון אחרון 28-10-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מחשבת ישראל

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר טניה ורטמן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: tanja.werthmann@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ב'15:00 - 16:00

מורי הקורס:
ד"ר טניה ורטמן

תאור כללי של הקורס:

התיאור של האל בדרך השלילה הוא מימד מרכזי בהגות היהודית בימי הביניים. לדרך השלילה, כלומר להתקדמות לקראת הבנת האלוהות באמצעות שלילה ממנה של כל הקטגוריות השייכות למציאות האנושית, נוכחות מובהקת הן בפילוסופיה היהודית הן בקבלה. שלילות אלה אינן מצביעות על העדר כלשהו באלוהות, אלא דווקא מבליטות את השגב שלה. ראשיתה של התיאולוגיה הנגטיבית היא בהגות היוונית העתיקה שממנה שאבו השראה לשיח התיאולוגי שלהם הוגים נוצרים, מוסלמים ויהודים. הקורס יעסוק בתפיסות אלה בפילוסופיה היהודית ובקבלה של ימי הביניים על רקע מרחב משותף זה שבתוכו הן עוצבו.

מטרות הקורס:

נבחן את שאלת הרציפות הרעיונית בסוגיית העיקרון הראשון של ההוויה החל מן ההגות האפלטונית והניאופלטונית ועד לקבלה של ימי הביניים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- (א) חשיפת התלמידים לזיהוי קשרים תוכניים וטקסטואליים בין קורפוסים שונים – המקורות הפילוסופיים היהודיים וכתבי הקבלה בימי הביניים, המקורות הפילוסופיים היווניים, הנוצריים והערביים;
(ב) הענקת כלים לזיהוי תפיסות, מונחים, מושגים ודימויים המופיעים בטקסטים הפילוסופיים היהודיים והקבליים וזיקותיהם לספרות היוונית, הנוצרית והמוסלמית.

דרישות נוכחות (%) :

90

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה, קריאה משותפת ודיון בכיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

נקרא קריאה צמודה ומעמיקה של טקסטים בולטים מן הפילוסופיה היוונית. בשיעור נדון גם בטקסטים רלוונטיים מהספרות הפילוסופית הערבית, שבתיווכה הגיעו התפיסות היווניות אל ההגות היהודית. ננתח ניתוח מעמיק את הטקסטים מן הפילוסופיה היהודית שהייתה להם השפעה על המקובלים. נתוודע לתפיסות של הפן הנסתר של האלוהות בקבלה הקדומה ונמקם אותן בהקשר ההיסטורי והרעיוני שבו הן צמחו.

חומר חובה לקריאה:

רשימת המקורות וספרות המחקר תימסר בתחילת הקורס.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה / סמינר / פרוסמינר / הצעת מחקר 15 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 15 %

מידע נוסף / הערות: